

Список використаних джерел:

1. Потапчук Г. Ю. Роль дослідницьких традицій інституту власності у побудові ефективної економічної політики реформування відносин власності. Ефективна економіка. 2009. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=100>.
2. Кошкина В. И., Шупыро В. Н. Управление государственной собственностью: учебник. Москва: Инфра-М, 1997. 496 с.
3. Malyniak B. S., Martyniuk O. M., Kyrylenko O. P. The Impact of Corruption on the Efficiency of Public Spending Across Countries with Different Levels of Democracy. Financial and credit activity: problems of theory and practice. Vol 1, No 28 (2019). – 290–301 p. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i28.163927>.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print>.
4. Закон України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2006 № 185-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16/print>.

Кізима Тетяна Олексіївна

Д.е.н., професор, професор кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Тернопільського національного економічного університету

Мондзяк Ольга Михайлівна

*Старший державний інспектор Підволочиської ДПП
Теребовлянського управління ГУ ДФС у Тернопільській області*

ПОДАТОК НА МАЙНО В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

У нинішніх умовах податки на майно відіграють важливу роль у формуванні дохідної частини бюджетів більшості країн світу.

Насамперед зазначимо, що в сучасній науковій літературі існує три основні підходи до визначення економічної сутності майнового оподаткування. Зокрема, відповідно до першого підходу, систему майнового оподаткування формує сукупність податків, так чи інакше пов'язаних із наявністю або рухом майна. Згідно другого підходу, об'єктом оподаткування визнається виключно майно (як рухоме, так і нерухоме), незалежно від здатності забезпечувати дохід його власнику. Окремі науковці вважають майно об'єктом оподаткування лише у тому випадку, коли у платника виникає податкове зобов'язання, тобто у контексті закону про конкретний майновий податок.

Принагідно відмітимо, що податки на майно – це, передусім, плата за право володіння ним, тобто існування таких податків обумовлене насамперед необхідністю оподаткування власності. Відтак суб'єктами оподаткування зазначеними податками мають бути, у першу чергу, власники майна. Однак на практиці досить розповсюдженим є визначення суб'єктами податкових відносин як власників такого майна, так і його користувачів.

Варто наголосити, що податкова реформа 2015 року внесла суттєві корективи у практику майнового оподаткування в Україні. Відтак новий податок на майно в Україні нині поєднує у собі три податки: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (який формує левову частку у структурі цього податку); транспортний податок і плату за землю.

Зважаючи на те, що в умовах значного загострення суспільно-політичної та соціально-економічної ситуації в Україні, які провокують високий рівень тінізації економіки та суттєву диференціацію доходів населення, податки на майно у зазначеному контексті мають беззаперечні переваги перед іншими видами обов'язкових платежів.

Так, найвагомими перевагами майнового оподаткування з фіскальної точки зору є забезпечення стабільних надходжень до бюджетів для виконання органами місцевого самоврядування своїх функцій. У соціальному аспекті податки на майно (які є формою розподілу та перерозподілу національного

доходу) використовують як додаткове джерело збалансування бюджетів без збільшення навантаження на малозабезпечені верстви населення.

У зазначеному контексті податки на майно мають низку переваг, оскільки вони:

стимулюють власників майна продуктивніше використовувати наявні активи або ж продавати їх більш ефективним власникам;

забезпечують бюджети стабільним джерелом надходжень, водночас створюючи для органів місцевого самоврядування підґрунтя для формування додаткових стимулів збільшувати привабливість своїх територій для проживання і ведення бізнесу;

не є вразливими до «оптимізації», натомість непрямо, але дуже ефективно обкладають «тіньові» доходи як населення, так і підприємств, що є надзвичайно актуальним в нинішніх умовах для України;

у випадку спроби ухилення від сплати, завжди є надійний об'єкт податкової застави, на який може бути накладено адміністративний арешт і від продажу якого можна отримати надходження, необхідні для погашення податкового боргу. При цьому важливо акцентувати, що під податкову заставу попадає не усе майно платника, а лише земля та нерухомість, з яких не сплачено податок;

є наперед визначеними а відтак і передбачуваними для платників;

фактично справляються у спосіб, що майже унеможлиблює корупцію й інші зловживання (а це, знову ж таки, є досить актуальним для України);

найменше з-поміж усіх податків спотворюють економічні стимули для ефективної роботи [1, с. 3-4].

Відтак можемо стверджувати, що податку на майно властива низка переваг. Однак наразі цей податок в Україні має і певні недоліки. Адже у той час, коли окремі власники майна страждають від надмірного оподаткування, інші – його недоплачують. До того ж, нерідко ситуацію поглиблює свавілля представників місцевої влади, які надають пільги «своїм» підприємствам або ж

тим, що належать впливовим власникам (зазвичай не лише з мотивів сприяння розвитку останніх).

Тому, на наш погляд, значного підвищення фіскальної ефективності цього податку в сучасних умовах не варто очікувати, що обумовлено такими основними причинами:

низькою бюджетною наповнюваністю в Україні. У країнах з розвинутою економікою податок на майно/нерухомість є одним з основних бюджетоутворюючих податків, інструментом ефективного використання майна та дієвим елементом реалізації принципу соціальної справедливості. Так, питома вага майнових податків у податкових надходженнях країн ОЕСР становить в середньому 5,4-5,6%, тоді як в Україні не більше 3,7% [2, с. 96];

низькою якістю адміністрування, що обумовлено певними причинами (неврахування територіального розташування нерухомості; використання пільгового підходу до власників кількох об'єктів нерухомості; базою для нарахування податку є площа об'єкту нерухомого майна, а не його ринкова вартість тощо);

неврегульованістю питання стосовно оподаткування нерухомості, розташованої на території АР Крим, Луганської та Донецької областей, адже більшість осіб, у т.ч. тих, які були змушені стати внутрішніми переселенцями, нині фактично позбавлені права володіти нерухомістю, а у багатьох вона взагалі знищена;

необхідністю уточнення даних щодо оцінки земель (стосовно плати за землю), а також інвентаризації земельних угідь залежно від їх власників та користувачів у системі земельного кадастру; великою кількістю пільг з цього податку; недонадходженням плати за землю через уникнення платником необхідної реєстрації тощо.

Тому, зважаючи на викладене вище, вважаємо, що говорити про суттєве зростання надходжень від податку на майно в Україні, без значного удосконалення його механізмів та принципів, в сучасних вітчизняних реаліях не зовсім доречно.

Список використаних джерел:

1. Дубровський В.І., Черкашин В.В. Як удосконалити податок на нерухоме майно в Україні? Європейський інформаційно-дослідницький центр. – Київ, 2016. URL : <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2016/09/Doslidzhennya-Yak-udoskonalyty-podatok-na-neruhome-majno.pdf>.

2. Опольська В. Проблеми оподаткування власності в Україні. *Фіскальна політика України в умовах євроінтеграційних процесів*: зб. тез доп. ІХ Всеукр. наук.-практ. студ. конф. [м. Тернопіль, 25 листоп. 2016 р.] / редкол. : А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк, А. І. Луцик [та ін.]; відп. ред. А. І. Луцик. Тернопіль : Вектор, 2016. С. 95-97.

Коваліцька Марина Миколаївна

Головний спеціаліст відділ організаційно-кадрової роботи апарату виконавчого комітету Млинівської селищної ради

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В НОВОСТВОРЕНИХ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Протягом багатьох років до вирішення кадрових питань підходили однобічно, а саме – в кожному працівникові бачили, перш за все, слухняного виконавця, який реалізує вказівки керівника. Сьогодні характер трудової діяльності суттєво змінюється, що ставить підвищені вимоги до формування та реалізації кадрової політики в органах місцевого самоврядування, новостворених об'єднаних територіальних громадах (ОТГ). З метою забезпечення ефективної діяльності ОТГ, слід виокремити наступні вимоги до кадрової політики:

1. Кадрова політика не повинна бути декларативною, а абстрактною. Вона повинна мати творчий, дієвий характер націлений на досягнення позитивного результату.